

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ SIRTQI SAWDA AYLANISI
(2021- jil yanvar-dekabr ayları ushın dáslepki maǵlıwmat)**

Respublika ekonomikasın rawajlandırıw strategiyası diversifikaciyalanǵan hám básikege shıdamlı ekonomikanı jaratıwǵa, innovacion texnologiyalar hám bazardı basqarıwdıń jańa usıllarınan paydalanǵan halda milliy resurslardan maksimal dárejede paydalanıwǵa baǵdarlanǵan. Mámlekettiń sırtqı ekonomikalıq iskerligi, atap aytqanda sırtqı sawda tarawında ámelge asırılıp atırılǵan reformalardıń aqırǵı nátiyjesi xalıqtıń turmıs dárejesine óz tásirin ótkeredi.

2021- jıldıń yanvar-dekabr ayları juwmaǵı menen respublikanıń sırtqı sawda aylanısı (tekstte SSA) 657,2 mln. AQSh dolların qurap, 2020- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 118,2 mln. AQSh dollarına yaǵnıy 21,9 % ke kóbeydi.

**SIRTQI SAWDA AYLANISI HÁM BALANSI
(yanvar-dekabr, mıń AQSh dollari)**

	2020- jil	2021- jil	Ósiw pátleri, % te	Jámige salıstırǵanda, % te
Sırtqı sawda aylanısı	538 991,0	657 184,3	121,9 %	x
Eksport	362 688,5	418 605,2	115,4 %	100,0
 tovarlar	360 154,2	416 057,1	115,5	99,4
 xızmetler	2 534,3	2 548,1	100,5	0,6
 altın	-	-	-	-
Import	176 302,6	238 579,1	135,3 %	100,0
 tovarlar	168 843,2	226 807,9	134,3	95,1
 xızmetler	7 459,4	11 771,2	157,8	4,9
 Saldo	186 385,9	180 026,1	x	x

Maǵlıwmat ushın: Ózbekstan Respublikasınıń tovarlar sırtqı sawdası statistika kórsetkishlerin qáılestiriwde, Sırtqı ekonomikalıq iskerlik Tovar nomenklaturası (keyingi orınlarda SEI TN) menen birgelikte, Birlesken Milletler Shólkeminiń Xalıqaralıq standartlasqan sawda klassifikatorı (keyingi orınlarda – XSSK) isletiledi. Bul óz náwbetinde analitikalıq maqsetlerde eksport hám import qılınatuǵın tovarlardı 10 úlken bólimge gruppalam ushın imkan beredi. Tovarlardı XSSK boyınsha kodlastırıw, SEI TN hám XSSK ortasında ótiw gıltleri járdeminde ámelge asırıladi.

SSAda eksport kólemi 418,6 mln. AQSh dollarına (15,4 % ke kóbeydi) hám import kólemi 238,6 mln. AQSh dollarına (35,3 % ke kóbeydi) jetti. Sırtqı sawda aylanısı saldósı 180,0 mln. AQSh dollardı quradı.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLİKASI MENEN SÍRTQÍ SAWDA AYLANÍSÍ
EŇ JOQARÍ ÚLESKE IYE BOLĞAN MÁMLEKETLER
(2021- jil yanvar-dekabr, mln. AQSh dollari)**

Qaraqalpaqstan Respublikası, jáhänniń 49 dan artıq mámleketleri menen sawda baylanısların ámelge asırıp kelmekte. SSAnıń salmaqlı úlesi Qıtay Xalıq Respublikasında (23,2 %), Türkiyada (16,4 %), Rossiya Federaciyasında (18,9 %), Qazaqstanda (9,7 %), Latviyada (5,0 %), Ukraina (2,3 %) hám Qırğız Respublikasında (4,7 %) gúzetilgen.

úzliksiz islewin támiyinilew ushın respublikada zárúr resurslar bazası jaratılğan. Eksport quramında sezilerli ózgerislerge import tovarlarınıń ornın basatúğın ónimler islep shıǵarıw hám sanaat óndirisin diversifikaciya qılıw nátiyjesinde erisildi.

Sunday-aq, qońsı mámleketler menen óz-ara baylanıslardı bekkemlew, mámleketlerdiń social-ekonomikalıq, sawda-sanaat hámde mádeniy salalardaǵı baylanısların rawajlandırıw boyınsha úlken isler ámelge asırılıp atırılǵanlıǵın kóriw múmkin.

SSA da sońǵı jıllarda úlken ózgerisler gúzetilip atır. Mısal ushın, sońǵı úsh jılda SSA da Qırǵızıstan, Awǵanıstan hám Tájikistan menen sırtqı sawda aylasınıń óskenligi gúzetilmekte. Basqa mámleketler (qońsı mámleketlerden tisqari) menen bolsa, SSA da eń joqarı úlesi Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federaciyası, Túrkiya hám Latviya mámleketleri úlesine tuwra kelgen.

UNAMLÍ SÍRTQÍ SAWDA BALANSÍ GÚZETILGEN TÓRT MÁMLEKET
(yanvar-dekabr, mır AQSh dolları)

Sırtqı ekonomikalıq iskerligi boyınsha 20 iri sherik-mámleketler arasınan 12 mámlekette unamlı sırtqı sawda balansı gúzetilgen, sonnan, Qıtay Xalıq Respublikası (152,7 mln. AQSh dolları), Túrkiya (107,6 mln. AQSh dolları), Rossiya (124,3 mln. AQSh dolları) hám Qazaqstan (64,0 mln. AQSh dolları) usılar qatarınan. Qalǵan 6 mámleket penen passiv sırtqı sawda balansı saqlanıp qalmaqta.

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŇ IRI SHERIK
MÁMLEKETLER MENEN SÍRTQÍ SAWDA AYLANISI DINAMIKASI
(yanvar-dekabr, mln. AQSh dollari)

Mámleketler	2019- jil	2020- jil	2021- jil
Qıtay Xalıq Respublikası	177,5	155,9	152,7
Eksport	110,6	120,3	108,1
Import	66,9	35,6	44,6
Saldo	43,7	84,7	63,5
Túrkiya	80,6	71,8	107,6
Eksport	60,5	68,9	93,1
Import	20,1	2,9	14,5
Saldo	40,4	66	78,6
Rossiya Federaciyası	180,2	109,3	124,3
Eksport	143,5	66,4	82,2
Import	36,7	42,9	42,1
Saldo	106,8	23,5	40,1
Qazaqstan	75,1	53,9	64,0
Eksport	60,7	35,4	40,1
Import	14,4	18,5	23,9
Saldo	46,3	16,9	16,2
Latviya	30,2	26,2	32,9
Eksport	21,1	21,8	29,9
Import	9,1	4,4	3,0
Saldo	12,0	17,4	26,9
Ukraina	5,4	11,7	15,3
Eksport	2,2	10,6	14,3
Import	3,2	1,1	1,0
Saldo	-1	9,5	13,3

QARAQALPAQSTAN RESPUBLİKASI STATISTIKA BASQARMASI

Mámleketler	2019- jil	2020- jil	2021- jil
Koreya Respublikası	58,4	31,9	31,0
Eksport	12,2	6,5	7,6
Import	46,2	25,4	23,4
Saldo	-34	-18,9	-15,8
Qırğız Respublikası	4,8	4,8	10,0
Eksport	3,1	2,5	5,9
Import	1,7	2,3	4,1
Saldo	1,4	0,2	1,8
Awğanistan	0,7	3,9	4,4
Eksport	0,7	3,9	4,4
Import	-	-	-
Saldo	0,7	3,9	4,4
Irak	3,4	4,1	3,9
Eksport	3,4	4,1	3,9
Import	-	-	-
Saldo	3,4	4,1	3,9
Tájikistan	3,1	7,5	3,3
Eksport	3,1	7,5	3,3
Import	-	-	-
Saldo	3,1	7,5	3,3
Iran	6,0	2,7	6,7
Eksport	0,2	0,1	2,7
Import	5,8	2,6	4
Saldo	-5,6	-2,5	-1,3
Litva	3,4	1,7	14,2
Eksport	0	0	2,2
Import	3,4	1,7	12
Saldo	-3,4	-1,7	-9,8

QARAQALPAQSTAN RESPUBLİKASI STATISTIKA BASQARMASI

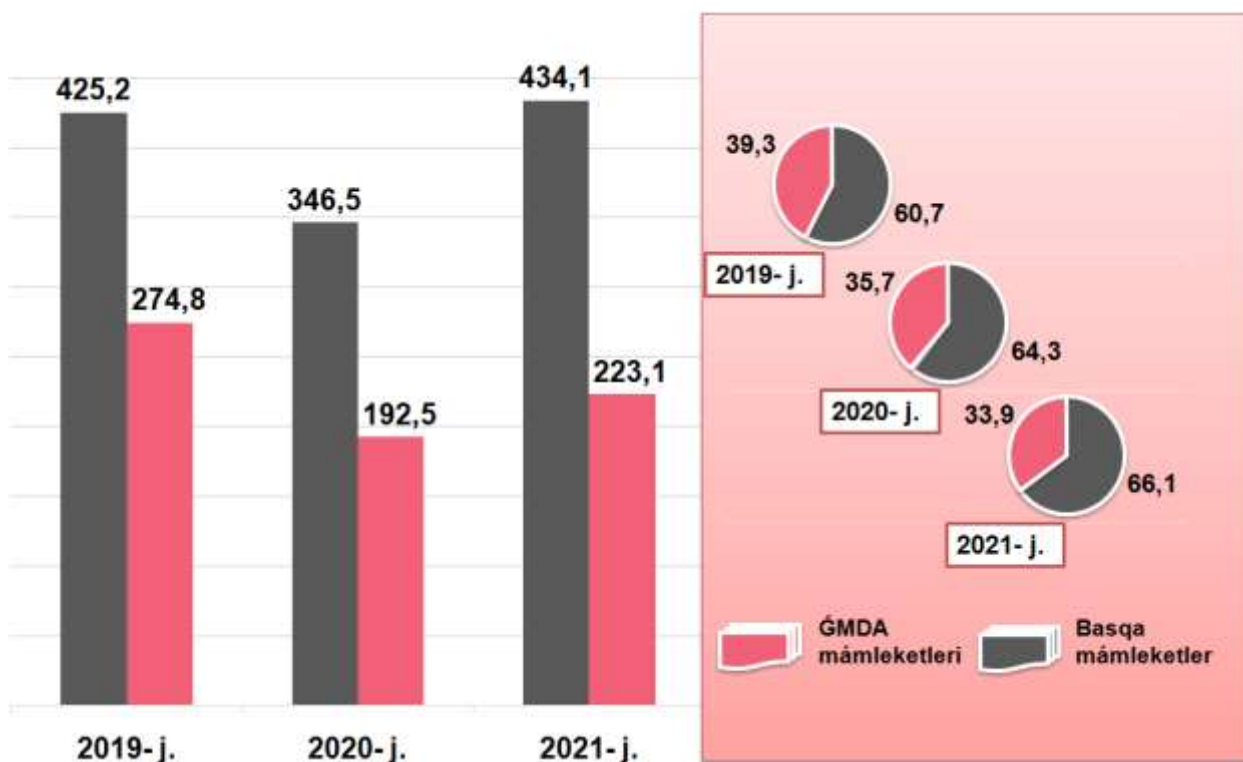
Mámleketler	2019- jil	2020- jil	2021- jil
Franciya	1,3	1,1	2,9
Eksport	0,1	0,8	1,7
Import	1,2	0,3	1,2
Saldo	-1,1	0,5	0,5
Gruziya	0,4	1,7	1,4
Eksport	0,4	1,7	1,4
Import	-	-	-
Saldo	0,4	1,7	1,4
Pákistan	0,1	3	1,6
Eksport	0,1	3	1,4
Import	-	-	0,2
Saldo	0,1	3	1,2
Germaniya	4,7	2,5	11,1
Eksport	1	0,4	0,8
Import	3,7	2,1	10,3
Saldo	-2,7	-1,7	-9,5
Türkmenistan	4,1	3,3	4,4
Eksport	0,5	0,7	0,8
Import	3,6	2,6	3,6
Saldo	-3,1	-1,9	-2,8
Ázerbayjaon	0,6	0,3	0,8
Eksport	0,6	0,2	0,6
Import	0	0,1	0,2
Saldo	0,6	0,1	0,4
AQSH	1,3	1,4	1,2
Eksport	0,1	0,6	0,6
Import	1,2	0,8	0,6
Saldo	-1,1	-0,2	0

Qaraqalpaqstan Respublikasınıń sırtqı sawda aylanısınıń úshen bir bólegi ĞMDA mámleketlerine tuwra keledi hám bul kórsetkish sońgı jıllarda biraz ózgerdi.

Respublikamızda sırtqı sawdanı qollap-quwatlaw hámde ĞMDA mámleketleri menen usı saladaǵı sheriklikti jáne de bekkemlew boyınsha alıp barılıp atırılǵan is-ilájlarǵa qaramay, 2021- jıldıń yanvar-dekabr aylarında, sırtqı sawda aylanısında ĞMDA mámleketleriniń úlesi 33,9 % ti qurap, 2020- jılǵa salıstırǵanda sırtqı sawda aylanısındaǵı úlesi 1,8 % ke kemeygen.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ SIRTQI SAWDA AYLANISINDA
ĞMDA MÁMLEKETLERI HÁM BASQA MÁMLEKETLERDIŃ KÓLEMLERI
DINAMIKASI**
(yanvar-dekabr, mln. AQSh dollari, úlesi, % te)

Basqa sırt el mámleketleriniń SSA sı 2021- jıldıń yanvar-dekabr aylarında 2020- jıldıń usı dáwirine salıstırǵanda 33,9 % ke kóbeydi hám jámi SSA daǵı úlesi 66,1 % ti quradı.

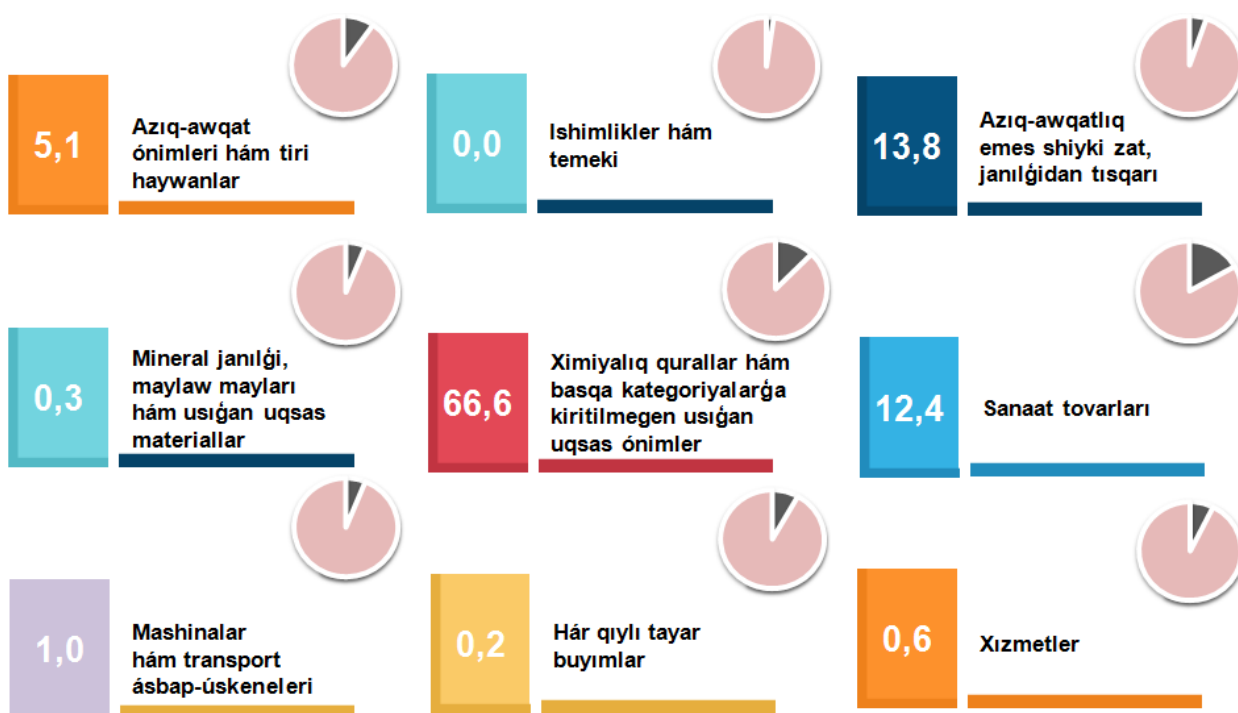
QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ EKSPORTI (2021- jil yanvar-dekabr)

Usı jıldıń yanvar-dekabr aylarında mámlekettiń eksportyorları sanı 219 di qurap, olar tárepinen 418,6 mln. AQSh dolları (qımbat bahalı metallar eksportınan tısqari) kólemindegi (2020- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 15,4 % ke kóbeydi) tovar hám xızmetler eksport qılınıwı támiyinlendi.

Eksport quramında tovarlar úlesi 97,9 % ti qurap, olar tiykarınan ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler (66,6 %), sanaat tovarları (12,4 %), azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqari (13,8 %), azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar (5,1 %) úlesine tuwra kelmekte.

XSSK BOYINSHA EKSPORT QURAMI (2021- jil yanvar-dekabr, úlesi, % te)

**ĞMDA HÁM BASQA MÁMLEKETLERGE EKSPORT QURAMI
(2021- jil yanvar-dekabr)**

XSSK qurami	Jámi			ĞMDA mámleketleri			Basqa mámleketler		
	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te	miń AQSh dollari	ótken jilǵa salıstırǵanda, % te	ulıwma kólemge salıstırǵanda, % te
Jámi eksport	418 602,5	115,4	100,0	147 457,9	119,2	100,0	271 144,6	113,5	100,0
sonıń ishinde:									
Aziq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	21 289,2	99,7	5,1	8 262,1	82,0	5,6	13 027,1	115,6	4,8
Ishimlikler hám temeki	24,7	46,7	0,0	24,7	46,7	0,0	-	-	-
Aziq-awqatlıq emes shiyki zat, janılǵıdan tısqarı	57 556,7	127,8	13,7	4 422,9	166,9	3,0	53 133,8	125,4	19,6
Mineral janılǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	1 201,0	66,4	0,3	738,1	186,0	0,5	462,9	32,8	0,2
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám muımlar	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	278 972,0	111,4	66,6	121 561,8	123,7	82,4	157 410,2	103,5	58,1
Tiykarınan material túrine qarap klassifikaciyalanǵan sanaat tovarları	52 026,9	131,8	12,4	9 678,1	99,3	6,6	42 348,8	142,5	15,6
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri	4 194,2	757,6	1,0	15,4	-	-	4 178,8	-	-
Hár qıylı tayar buyımlar	789,7	369,7	0,2	636,2	358,6	0,4	153,5	424,0	0,1
Xızmetler	2 548,1	100,5	0,6	2 118,6	113,0	1,4	429,5	65,1	0,2

ĞMDA mámleketleri hám basqa mámleketlerge eksporttıń baǵdarı boyınsha parqlanıwlar barlıǵı gúzetilmekte. Sonnan, ĞMDA mámleketlerine eksporttıń tiykarǵı bólimi ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler úlesine tuwra kelmekte, eksport kólemi boyınsha keyingi orınlarda sanaat tovarları, azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar hámde azıq-awqatlıq emes shiyki zatqa (janılıǵıdan tısqarı) tuwra kelmekte.

2021- jıldıń yanvar-dekabr aylarında eksport qılınǵan tovarlar hám xızmetler quramınıń analizi sonı kórsetpekte, tovarlar hám xızmetler quramında sezilerli ózgerisler bolmadı, biraq sonı aytıw kerek, 2020- jıldıń yanvar-dekabrǵa salıstırǵanda, azıq-awqatlıq emes shiyki zat (janılıǵıdan tısqarı), sanaat tovarları hámde xızmetlerden tısqarı barlıq tovar gruppalarında ósim gúzetildi.

EKSPORT QURAMI DINAMIKASI
(yanvar-dekabr, % te)

XSSK quramı	2019- jil	2020- jil	2021- jil
Jámi	100,0	100,0	100,0
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	5,9	5,9	5,1
Ishimlikler hám temeki	0,0	0,0	0,0
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	12,4	12,4	13,7
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	0,5	0,5	0,3
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	0,4	0,4	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	68,9	69,0	66,6
Tiykarınan material túrine qarap klassifikaciyalanǵan sanaat tovarları	10,9	10,9	12,4
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi	0,2	0,2	1,0
Hár qıylı tayar buyımlar	0,1	0,1	0,2
Xızmetler	0,9	0,7	0,6

**XSSK BÓLIMI BOYINSHA AYÍRÍM ÓNIMLER
EKSPORTINIŇ QURAMI
(2021- jil yanvar-dekabr)**

XSSK bólimi atı	Mıń AQSh dolları	2020-jıldıń sáykes dawirine salıstırǵanda, % te
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar		
Palız hám miyweler	17 030,3	92,1
Dánli eginler hám olardan tayarlanǵan ónimler	4 030,6	142,4
Kofe, shay, kakao, ziravarlar hám olardan tayarlanǵan ónimler	161,9	813,6
Sheker, shekerden tayarlanǵan ónimler hám bal	61,9	212,7
Hár qıylı azıq-awqat ónimleri hám preparatlar	1,2	32,4
Sút ónimleri hám qus máyekleri	3,7	-
Ishimlikler hám temeki		
Ishimlikler	26,8	50,7
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı		
Haywanlar hám ósimliklerden kelip shıqqan shiyki zat materialları	37 839,6	111,4
Toqımashılıq talaları hám olardıń shıǵındıları	14 390,4	186,4
May alınatuǵın tuqımlar hám miyweler	180,3	93,1
Tóginler ushın shiyki zat hám mineral shiyki zat (kómir, neft hám qımbat bahalı taslardan tısqarı)	5146,4	164,5
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar		
Neft hám neft ónimleri hám usıǵan uqsas materiallar	1 201,0	66,4
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar		
Ósimlik mayları (qam, tazalanǵan yaki frakciyalanǵan)	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler		
Organikalıq emes ximiyalıq zatlar	119,6	927,1
Birlemshi formadaǵı plastmassalar	278 631,0	111,3
Efir mayları, rezinoidlar hám parfyumeriyalıq zatlar; xájetxana preparatları, polirovkalaw hám juwıw quralları	207,1	211,5
Basqa jerde klassifikaciyanbaǵan ximiyalıq materiallar hám ónimler	0,4	-

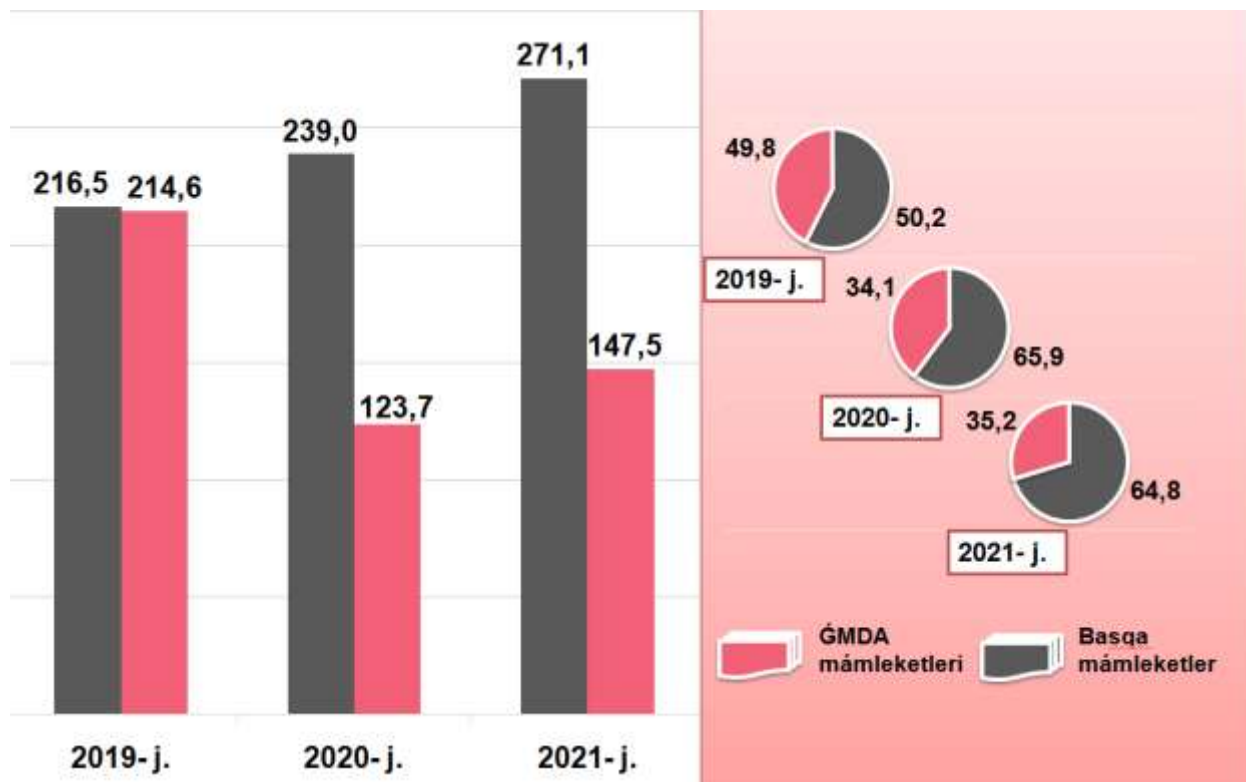

Boyaytuǵın hám terini iyleytuǵın zatlar hám boyawlar	6,1	-
Birlemshi bolmaǵan formadaǵı plastmassalar	7,9	-
Sanaat tovarları		
Toqımashılıq iyirilgen jibi, gezlemeler, tayar buyımlar hám usıǵan uqsas ónimler	45 796,2	129,6
Probka hám terekten tayarlanǵan buyımlar (mebelden tisqari)	26,3	11,9
Shoyın hám polat	-	-
Ruda bolmaǵan qazılmalardan tayarlanǵan ónimler	6 169,9	158,8
Metallardan tayarlanǵan buyımlar	34,5	9,1 b.
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri		
Avtomobiller	-	-
Elektr mashinaları, apparatlar, ásbaplar hám olardıń elektr bólekleri	0,4	-
Sanaat ushın arnawlı bolmaǵan mashinalar hám olardıń detalları	-	-
Elektr baylanısı, dawıstı jazıw hám esittiriw apparaturaları hám úskeneleri	-	-
Energiya generatorı mashinaları hám ásbap-úskeneler	4 181,7	-
Maxsus bo'limlar uchun maxsus mo'ljallangan mashinalar	12,1	118,6
Hár qıylı tayar buyımlar		
Hár qıylı tayar buyımlar	95,9	188,4
Arnawlı, ilimiy hám qadaǵalaw ásbapları hám apparatları	663,2	792,4
Kiyim-kenshekler hám kiyim-kenshek buyımları	29,1	37,1
Santexnika, isitish va yoritish uskunaları uchun binolar, armatura va armatura bloklari, boshqa toifalarga kiritilmagan	1,5	-
Xızmetler		
Finanslıq xızmetler	712,4	102,0
Transport xızmetleri	1 451,6	137,0
Saparlar (turizm)	384,1	101,7
Basqa is boyınsha xızmetler	-	-
Qurılıs xızmetleri	-	-

Soñğı úsh jilda ĞMDA mámleketlerine eksport kólemi kemeydi hám olardıń jámi eksporttağı úlesi 2019- jıldıń yanvar-dekabrdağı 49,8 % ten 2021- jıldıń yanvar-dekabrda 35,2 % ke kemeydi. Mas ráwishte basqa mámleketlerdiń jámi eksporttağı úlesi 64,8 % ti quradı.

**ĞMDA HÁM BASQA MÁMLEKETLERGE TOVAR
HÁM XÍZMETLER EKSPORTI KÓLEMLERI DINAMIKASI**
(yanvar-dekabr, mln. AQSh dollari, úlesi, % te)

2021- jıldıń yanvar-dekabr ayları juwmağında tovar hám xızmetler eksporti boyınsha tiykarǵı sherik mámleketler quramında Qıtay Xalıq Respublikası (eksport ulıwma kóleminiń 25,8 % i), Túrkiya (22,2 %), Rossiya Federaciyası (19,6 %), Qazaqstan (9,6 %), Latviya (7,1 %), Ukraina (3,4 %) hám Koreya Respublikası (1,8 %) mámleketleri saqlanıp qalmaqta hámde olardıń jámi eksporttağı úlesi 89,5 procentti quramaqta.

RESPUBLIKA EKSPORTINDA TIYKARGI
SHERIK MAMLEKETLERDIN ULESİ
(2021- jil yanvar-dekabr, % te)

2021- jıldıń yanvar-dekabr aylarında, ótken jıldıǵı tovarlar hám xızmetler eksporti boyınsha tiykargı sherik mámleketlerden jetekshi bolǵan Túrkiya ekinshi orınǵa túsiwi esabınan, Qıtay Xalıq Respublikası eksporttaǵı úlesi boyınsha jetekshilikti aldı.

Usı jıldıń yanvar-dekabr aylarında sherik mámleketlerdiń tovarlar hám xızmetler eksporti boyınsha geografıyası 2020- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 39 mámleketten 45 mámleketke kóbeydi.

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŇ TIYKARGI SHERIK MAMLEKETLERGE ÁMELGE ASIRGAN EKSPORTI KOLEMI HÁM ÓSIM PÁTLERI
(yanvar-dekabr)**

Mámleket atı	Mıń AQSH dollari		Ósim pátleri, % te		Ornı	
	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.
Qıtay Xalıq Respublikası	120274,6	108059,8	108,7	89,8	1	1
Túrkiya	68899,4	93058,3	114,0	135,1	2	2
Rossiya	66377,0	82163,4	46,2	123,8	3	3
Qazaqstan	35401,2	40062,0	58,3	113,2	4	4
Latviya	21819,7	29883,1	103,5	137,0	5	5
Ukraina	10571,5	14300,3	483,5	135,3	6	6
Koreya Respublikası	6461,3	7634,6	53,0	118,2	8	7
Qırǵız Respublikası	2541,5	5927,3	80,8	233,2	13	8
Awǵanistan	3915,8	4378,3	568,7	111,8	10	9
Irak	4082,8	3891,4	119,0	95,3	9	10
Tájikstan	7472,2	3323,3	243,3	44,5	7	11
Iran	99,7	2690,9	52,3	2699,3	30	12
Litva	23,8	2163,7	492,2	9099,9	38	13
Franciya	762,0	1658,6	732,1	217,7	17	14
Gruziya	1748,2	1433,9	389,4	82,0	14	15
Pákistan	3024,3	1404,6	5819,8	46,4	11	16
Germaniya	428,1	818,0	44,6	191,1	20	18
Türkmenistan	698,2	814,2	138,0	116,6	18	19

Usı mámleketlerge eksport qılınıp atırılǵan tovarlar quramına tiykarınan ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler, sanaat tovarları hámde azıq-awqatlıq emes shiyki zat (janılıǵıdan tısqarı) kiredi.

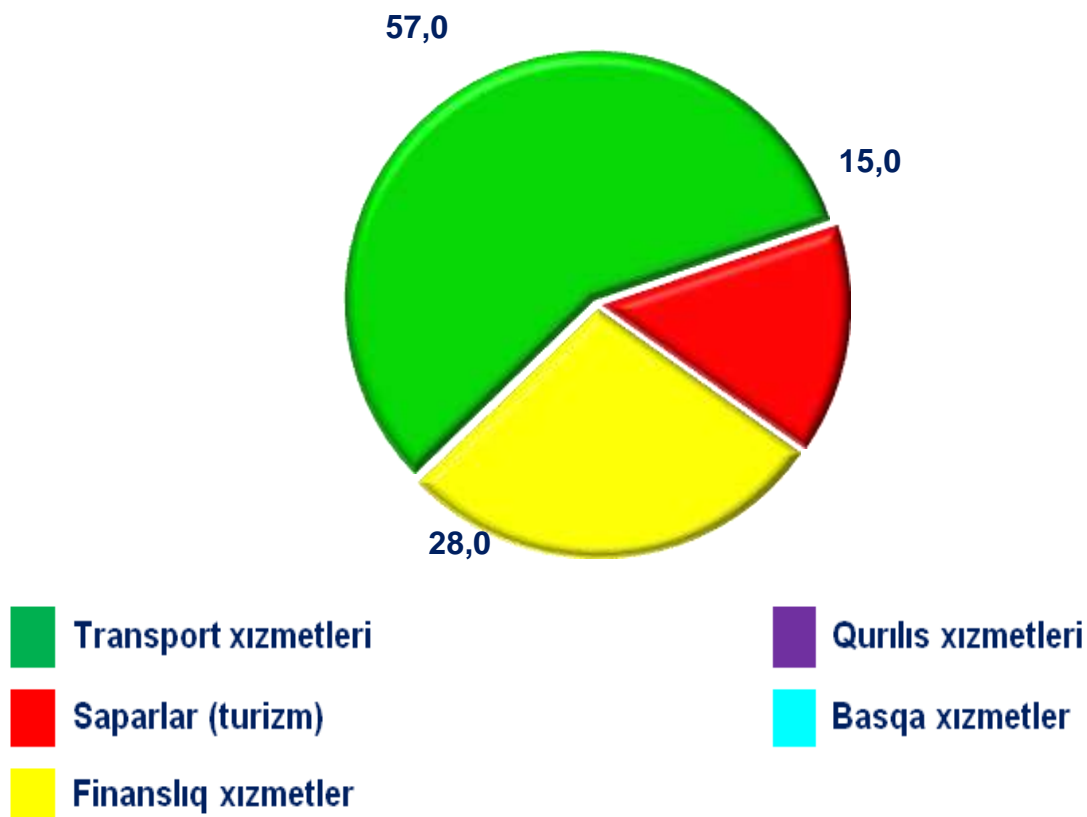
**RESPUBLIKANIŇ AYIRIM MAMLEKETLER MENEN EKSPORT QURAMI
(2021- jil yanvar-dekabr, miń AQSh dollari)**

XSSK quramı	Qıtay		Túrkiya		Rossiya		Qazaqstan	
	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.
Jámi eksport	120 274,6	108 059,8	68899,4	93058,3	66377,0	82163,4	35401,2	40062,0
sonıń ishinde:								
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	1810,5	1647,3	584,6	1085,4	884,4	732,2	8 975,6	7185,4
Ishimlikler hám temeki		-	-				52,9	26,8
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	31282,3	37457,1	1470,2	8312,9	2 420,2	2 609,5	70,6	1 790,7
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	-	-	-	-	-	-	43,9	-
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	-	-	-	-	-	-	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	71091,9	45109,3	59208,5	71885,9	53610,7	71553,2	25863,9	30320,4
Sanaat tovarları	15656,4	23690,2	7209,8	11772,6	8428,2	6 060,5	5,9	20,2
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi	-	-	400,4	-	-	3,3	3,0	12,1
Hár qıylı tayar buyımlar	-	153,5	0,3		-	5,0	51,1	92,6
Xızmetler	433,5	2,4	27,3	1,5	1033,6	1 199,6	334,3	613,7

Xızmetler eksportı kólemi 2 548,1 miń AQSh dolların yaqı jámi eksport kóleminiń 0,6 % in qurap, 2020- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 0,5 % ke kóbeygenligi gúzetildi. Xızmetler eksportı quramınıń tiykarǵı úlesi saparlar (turizm) (15,0 %), transport (57,0 %) hámde finanslıq xızmetler (28,0 %) úlesine tuwra kelgen.

XİZMETLER EKSPORTI QURAMI
(2021- jil yanvar-dekabr, úlesi, % te)

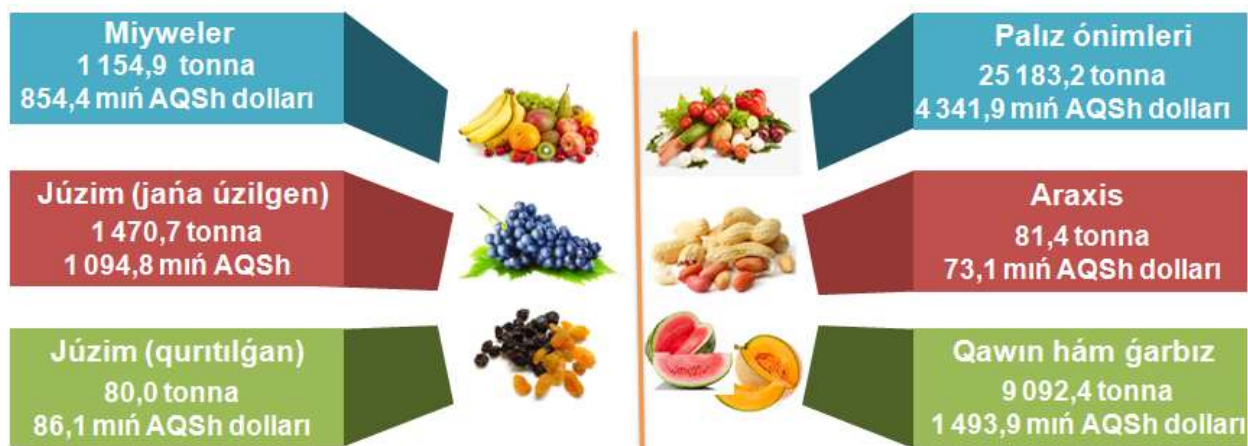
MIYWE HÁM PALÍZ ÓNIMLERI EKSPORTI

Aziq-awqat ónimleriniń tiykarǵı bólegi bolǵan 7 858,1 mıń AQSh dollar kólemindegi 36 982,8 tonnadan ziyat miywe hám palız ónimleri eksport qilingan. Bunda 2020- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 2 764,7 mıń AQSh dollarǵa páseyiw gúzetilip, 74,0 % ke kemeydi. Miywe hám palız ónimleriniń eksport quramına qaralsa, 4 341,9 mıń AQSh dollarına teń 25 183,2 tonna palız ónimleri, sonday-aq, 854,4 mıń AQSh dolları kólemindegi 1 154,9 tonna miyweler eksport qilindi.

Húkimet tárepinen awıl xojalıǵı hám baǵshılıqtı rawajlandırıwǵa úlken itibar qaratilip atırılǵanlıǵı sebepli, eksport qılınıp atırılǵan miywe hám palız ónimleriniń úlesi 55,3 % ti quradı.

**MIYWE HÁM PALÍZ ÓNIMLERI EKSPORTÍ
(2021- jil yanvar-dekabr, miń AQSh dollari)**

Miywe hám palız ónimleriniń tiykarǵı eksport bazarları Qazaqstan (87,5 %), Rossiya Federaciyası (9,3 %) hám Italiya (2,4 %) mámleketleri úlesine tuwra kelgen.

Búgingi kúnde Qaraqalpaqstan Respublikasında miywe-palız ónimlerin islep shıǵarıw, qayta islew hám eksport qılıw sektoriniń potencialı júdá joqarı hám bul qolay tábiǵiy-ıqlım shárayatlarınıń barlıǵı hámde máhálliy islep shıǵarıwshılar tárepinen toplanǵan tájriybe menende baylanıslıǵı menen kórinedi. Usı sebepli húkimet awıl xojalıǵı shiyki zatın sanaat tiykarında qayta islewge hám jetistirilgen ónimdi saqlaw infrastrukturasını rawajlandırıwǵa úlken itibar qaratpaqta.

**MIYWE HÁM PALÍZ ÓNIMLERI EKSPORTÍ GEOGRAFIYASI
(yanvar-dekabr)**

Mámleket atı	2020- jil			2021- jil		
	tonna	miń AQSh dollari	úlesi*, % te	tonna	miń AQSh dollari	úlesi*, % te
Qazaqstan	36 701,7	8 718,6	82,1	35 905,9	6 878,7	87,5
Rossiya Federaciyası	1 942,2	884,4	8,3	978,7	732,2	9,3

Mámleket atı	2020- jil			2021- jil		
	tonna	miń AQSh dolları	úlesi*, % te	tonna	miń AQSh dolları	úlesi*, % te
Italiya	-	-	-	52,6	188,8	2,4
Qıtay Xalıq Respublikası	501,2	497,4	4,7	-	-	-

*- summadan

TOQÍMASHÍLÍQ ÓNIMLERI EKSPORTÍ

Toqımashılıq ónimleri eksporti kóleminiń ósiwi tikkeley paxta shiyki zati ornına tayar ónim islep shıǵarıw hám qosımsha qun jaratıw maqsetinde ámelge asırılǵan reformalardıń nátiyjesi ekenin kóriw múmkin. Atap aytqanda, usı jilda 45 796,2 miń AQSh dollarlıq toqımashılıq ónimleri eksporti ámelge asırılıp, ulıwma eksporttıń 10,9 % in quradı hám ótken jılǵa salıstırǵanda 29,6 % ke ósti.

Eksport qılınǵan toqımashılıq ónimleri quramında paxtadan iyirilgen jip (90,6 %) hámde jipek hám jipek ónimleri (6,9 %) tiykarǵı úlesti iyelegen. Jil basınan 12 túrdegi toqımashılıq ónimleri dúnyanıń 8 mámleketine eksport qılındı.

Respublikanıń toqımashılıq sanaatın diversifikaciya qılıw hám tayar ónimler eksportın xoshametlew boyınsha ámeliy isler nátiyjesinde, mámleketimizdiń usı saladaǵı potentsialı asıp barmaqta.

TOQÍMASHÍLÍQ ÓNIMLERI EKSPORTÍ DINAMIKASÍ (yanvar-dekabr, miń AQSh dolları)

Tovar nomi	2019- y.	2020- y.	2021- y.
 Paxtadan iyirilgen jip	26 714,2	34 327,6	42 832,0
 Jipek hám jipek ónimleri	2 404,6	1 791,8	3 286,0
 Naǵıslı gezleme	-	-	-
 Basqa toqımashılıq ónimleri	-	-	280,5

Tovar nomi	2019- y.	2020- y.	2021- y.
 Tayar trikotaj hám tigiwshilik kiyimleri	-	-	185,8
 Paxta ónimleri	9,0	125,6	168,6
 Paxtadan gezlemeler	0,0	28,5	509,2

Toqimashılıq ónimleriniń eń úlken úlesi Qıtay Xalıq Respublikası (24 267,2 mıń AQSh dolları – 51,3 %), Rossiya Federaciyası (6 014,1 mıń AQSh dolları – 12,7 %) hám Túrkiya (11 772,6 mıń AQSh dolları – 24,9 %) mámleketleri úlesine tuwra keldi.

**MÁMLEKETLER KESIMINDE TOQIMASHILIQ ÓNIMLERI EKSPORTI
DINAMIKASI**
(yanvar-dekabr, mıń AQSh dolları)

Mámleketler	2019- jil	2020- jil	2021- jil
Qıtay Xalıq Respublikası	15527,4	16448,0	24267,2
Rossiya Federatciyası	6885,8	8408,1	6014,1
Túrkiya	3981,7	7199,3	11772,6
Pakistan	43,3	2966,5	1393,3

Qırǵız Respublikası		68,7	1766,0
BAÁ	1445,9		90,3
Iran	190,4		746,6
Hindistan	521,5	136,0	113,1
Tájikstan	214,0	864,1	649,9

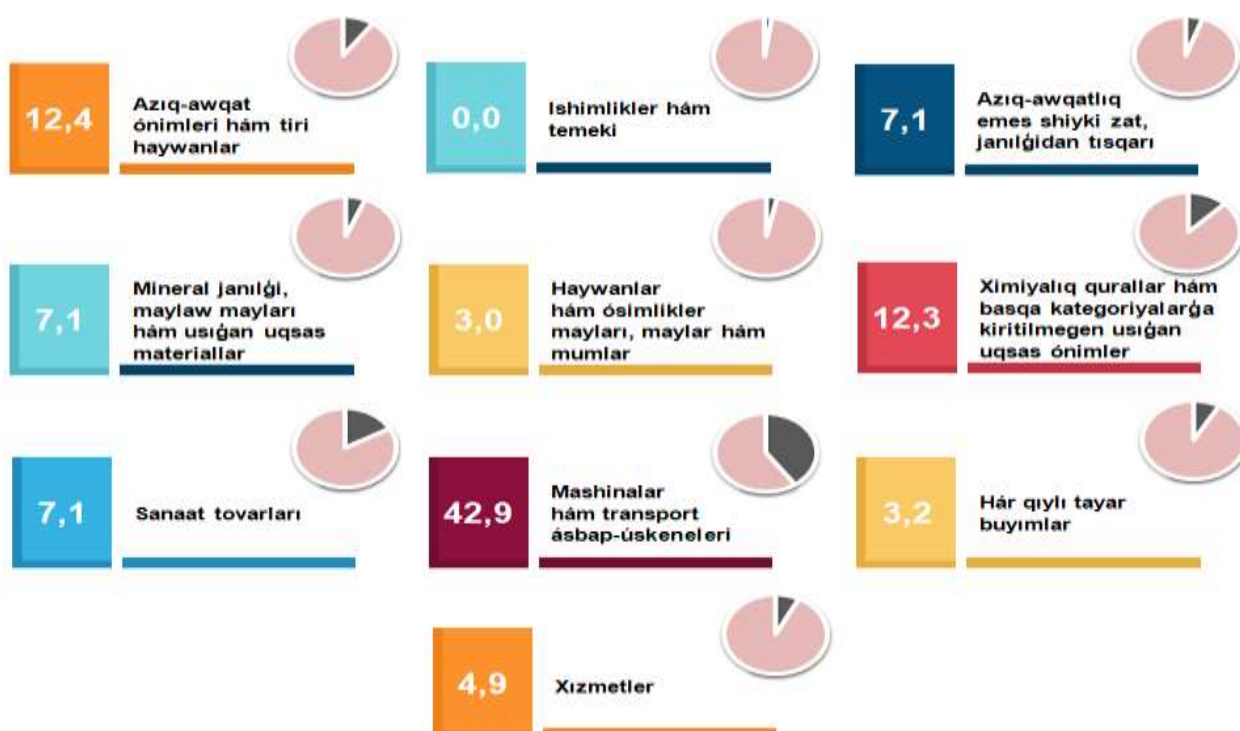
QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŇ IMPORTI (2021- jil yanvar-dekabr)

2021- jıldıń yanvar-dekabr aylarında import kólemi 238,6 mln. AQSh dolların hám 2020- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 135,3 % ti quradı.

Import quramında eń úlken úles, mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri (42,9 %), azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar (12,4 %) hámde ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler (12,3 %) esabına tuwra keldi.

XSSK BÓLIMI BOYINSHA IMPORT QURAMI (2021- jil yanvar-dekabr, úlesi, % te)

Tovarlar importi dinamikasi analizine kore, 2021- jildin yanvar-dekabr aylarinda import qilingan tovarlar kolemi, otken jildin mas dawirine salistirganda 62,3 mln. AQSh dollariga kobeydi ham 135,3 mln. AQSh dollardi quradi. Xizmetler importi bolsa 11,8 mln. AQSh dollariga jetti.

**GDMA HAM BASQA SIRT EL MAMLEKETLERINEN
IMPORT QURAMI
(2021- jil yanvar-dekabr)**

Qurami	Jami			GDMA mamleketleri			Basqa mamleketler		
	min AQSh dollari	otken jilga salistirganda, % te	ulwma koleme salistirganda, % te	min AQSh dollari	otken jilga salistirganda, % te	ulwma koleme salistirganda, % te	min AQSh dollari	otken jilga salistirganda, % te	ulwma koleme salistirganda, % te
Jami import	238 579,1	135,3	100,0	75 596,6	110,0	100,0	162 982,5	151,5	100,0
Aziq-awqat onimleri ham tiri haywanlar	29 606,5	107,5	12,4	23 256,9	106,0	30,8	6 349,6	113,3	3,9
Ishimlikler ham temeki	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aziq-awqatliq emes shiyki zat, janilgidan tısqari	16 910,6	108,5	7,1	16 834,6	110,1	22,3	76,0	26,5	0,0
Mineral janilgi, maylaw maylari ham usigan uqsas materiallar	16 825,8	144,2	7,1	9 241,9	147,1	12,2	7 583,9	140,9	4,7
Haywanlar ham osimlikler maylari, maylar ham mumlar	7 175,3	162,7	3,0	7 175,3	162,7	9,5	-	-	-
Ximiyaliq qurallar ham basqa kategoriyalariga kiritilmegen usigan uqsas onimler	29 445,6	115,3	12,3	3 372,7	91,7	4,5	26 072,9	119,2	16,0
Sanaat tovarlari	16 840,6	108,8	7,1	9 510,6	92,2	12,6	7 330,0	142,0	4,5
Mashinalar ham transport asbap-uskeneleri	102 462,1	175,0	42,9	2 328,4	40,7	3,1	100 133,7	189,5	61,4

Hár qıylı tayar buyımlar	7 541,4	75,0	3,2	324,2	46,4	0,4	7 217,2	77,1	4,4
Xızmetler	11 771,2	157,8	4,9	3 552,0	859,2	4,7	8 219,2	116,7	5,0

Ağımdağı dáwirde import qılınğan tovarlar hám xızmetler quramınıń analizi sonı kórsetti, 2019- jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar importınıń úlesi 5,9 % ten 12,4 % ke ósti, mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri 49,9 % ten 42,9 % ke, hár qıylı tayar buyımlar úlesi bolsa 11,6 % ten 3,2 % ke kemeydi.

IMPORT QURAMÍ DINAMIKASI
(2021- jil yanvar-dekabr, úlesi, % te)

XSSK quramı	2019- jil	2020- jil	2021- jil
Jámi import	100,0	100,0	100,0
sonıń ishinde:			
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	5,9	15,6	12,4
Ishimlikler hám temeki			-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılǵıdan tısqarı	7,3	8,8	7,1
Mineral janılǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	3,9	6,6	7,1
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	1,2	2,5	3,0
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵar uqsas ónimler	11,4	14,4	12,3
Sanaat tovarları	5,1	8,8	7,1
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri	49,9	33,2	42,9
Hár qıylı tayar buyımlar	11,5	5,7	3,2
Xızmetler	3,8	4,2	4,9

Xızmetler importınıń analizi sonı kórsetti, 2021- jıldıń yanvar-dekabr aylarında 2020- jıldıń yanvar- dekabr aylarına salıstırǵanda jámi importtaǵı úlesi 3,8 % ten 4,9 % ke kóbeydi.

**XSSK BOYINSHA IMPORT QILINGAN AYIRIM TURDEGI
ONIMLER QURAMI**
(2021- jil yanvar-dekabr)

Ónim atı	Mıń AQSh dolları	ózgeriw pátleri, % te
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar		
Dánli eginler hám olardan tayarlanǵan ónimler	17 239,4	104,6
Tiri haywanlar	8 011,7	136,3
Kofe, shay, kakao, ziravarlar hám olardan tayarlanǵan ónimler	109,4	77,0
Palız hám miyweler	493,6	263,9
Gósh hám gósh ónimleri	526,0	236,9
Kumsheker hám asal	24,1	1,3
Sút ónimleri hám qus máyekleri	886,7	289,9
Balıq (teńiz súti emiziwshileri bolmaǵan), qısqıshaqasımnanlar, mollyuskalar hám suwda júziwshi omırtqasızlar hám olardan tayarlanǵan yarım tayar ónimler	361,1	198,1
Hár qıylı azıq-awqat ónimleri hám preparatlar	1 850,2	129,1
Haywanlar ushin korm	360,3	12,6

Ishimlikler hám temeki		
Ishimlikler	-	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı		
Probka hám aǵash-taxtalar	14 708,7	95,5
Metall rudaları hám metall bólekleri	151,3	
Haywanlar hám ósimliklerden kelip shıqqan shiyki zat materialları	2 017,2	9,4 b.
Tóginler ushın shiyki zat hám mineral shiyki zat	28,1	38,2
Toqımashılıq ónimler	0,1	0,2
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar		
Neft hám neft ónimleri hám usıǵan uqsas materiallar	13 444,5	133,8
Kómir, koks hám briketler	3 367,6	228,5
Tábiyiy yaki jasalma gaz	13,7	9,4
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar		
Ósimlik mayları	7 166,2	162,5
Haywan hám ósimlik mayları	9,1	-
Haywanlar mayları	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler		
Birlemshi formadaǵı plastmassalar	1 046,5	95,7
Boyaytuǵın hám terini iyleytuǵın zatlar hám boyawlar	106,0	99,5
Ximiyalıq materiallar hám ónimler	19 178,6	120,7
Organikalıq ximiya zatları	6 283,9	102,1
Birlemshi formada bolmaǵan plastmassalar	1 657,7	155,1
Organikalıq emes ximiyalıq zatlar	772,4	118,3
Éfir mayları, rezinoıdler jáne parfyumeriya; dáretxana quralları	40,2	33,6
Tóginler	360,3	93,8
Sanaat tovarları		
Shoyın hám polat	1 534,0	46,1
Rezina buyımları	498,4	102,7
Metallardan tayarlanǵan buyımlar	1 226,5	120,4
Toqımashılıq iyirilgen jibi, gezlemeler, tayar buyımlar hám usıǵan uqsas ónimler	183,5	210,9
Ruda bolmaǵan qazılmalardan tayarlanǵan ónimler	2 227,9	91,1
Probka hám terekten tayarlanǵan buyımlar (mebelden tısqarı)	11 127,2	138,9
Qaǵaz, karton hám qaǵaz massası, qaǵaz yaki kartonnan tayarlanǵan buyımlar	41,5	42,4
Renli metallar	1,5	68,2

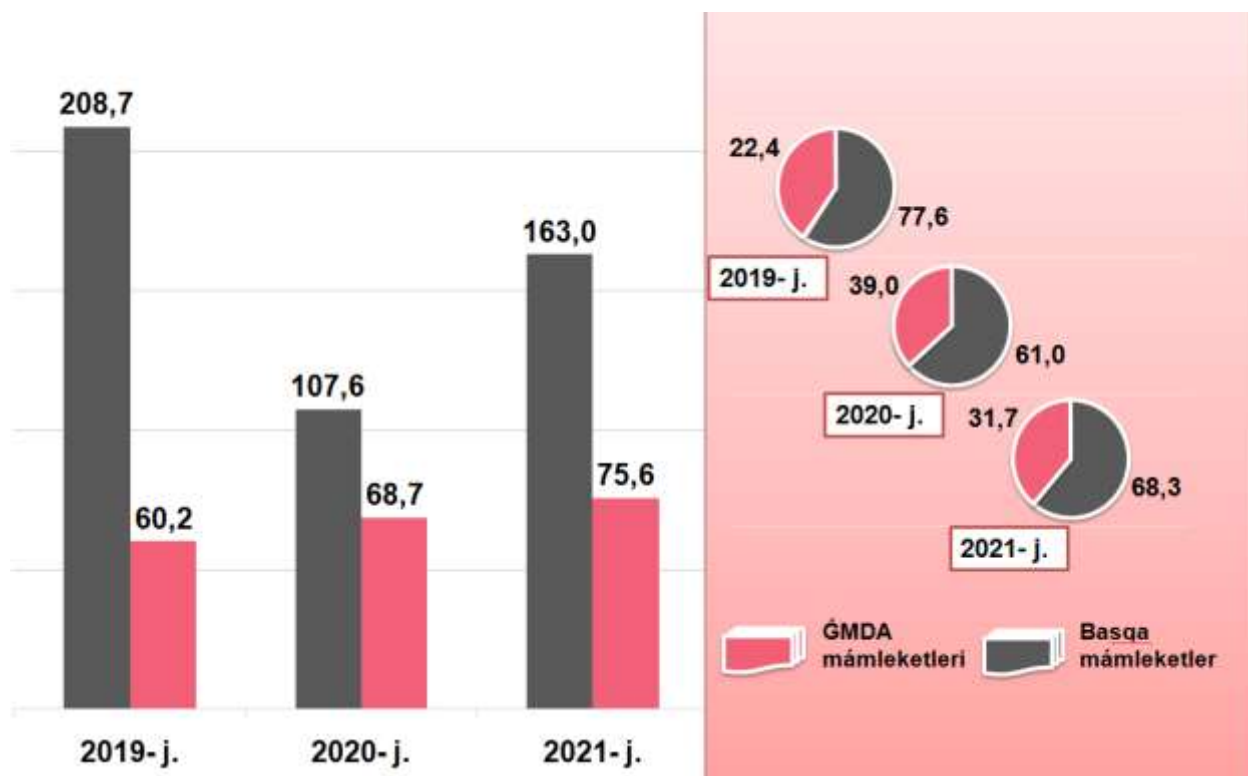
Mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri		
Energiya generatorı mashinaları hám ásbap-úskeneler	18 140,8	50,7 b.
Anıq tarawlar ushın arnawlı móljellengen mashinalar	41 152,7	192,9
Sanaat ushın arnawlı bolmağan mashinalar hám ásbap-úskeneler hám olardıń detalları	20 208,0	145,2
Elektr mashinaları, apparatlar, ásbaplar hám olardıń elektr bólekleri	3 253,1	76,3
Elektr baylanısı, dawıstı jazıw hám esittiriw apparaturaları hám úskeneleri	7 008,1	60,0
Metallardı qayta islew mashinaları	345,6	65,0
Kantselyariya mashinaları hám maǵlıwmatlardı avtomatikal'q rawishte qayta islew ushın ásbap-úskeneler	62,2	19,7
Avtomobiller	8 600,7	144,3
Basqa transport buyımları	3 690,9	17,1 b
Hár qıylı tayar buyımlar		
Hár qıylı tayar buyımlar	686,5	79,2
Arnawlı, ilimiy hám qadaǵalaw ásbapları hám apparatları	2 939,8	149,2
Bloklı binalar, suw ótkiziw, kanalizatsiya ısıtıw hám jaqtılandırıw úskeneleri ushın armatura hám bekkemlew maslamaları	3 665,2	51,3
Ayaq-kiyim	2,1	350,0
Kiyim-kenshekler hám kiyim-kenshek buyımları	34,2	6,6 b.
Mebel hám onıń bólekleri, jatarjay buyımları, matraslar, matraslar ushın tirgekler, kópshikler hám usıǵan uqsas tigilgen mebel	205,1	515,3
Fotografiyalıq apparatura, úskene, isletiletuǵın materiallar hám optikalıq buyımlar, basqa jerde klassifikaciyanbaǵan; saatlar	8,4	23,9
Xızmetler		
Basqa is boyınsha xızmetler	6 853,0	116,8
Transport xızmetleri	502,1	451,9
Texnikalıq xızmet kórsetiw hám ońlaw xızmetleri	3 749,1	488,6
Finanslıq xızmetler	667,0	97,4

Hár qıylı tayar buyımlar importı kólemleriniń kemeyiwine bloklı binalar, suw ótkiziw, kanalizatsiya ısıtıw hám jaqtılandırıw úskeneleri ushın armatura hám bekkemlew maslamaları (51,3 % ke páseygen), hár qıylı tayar buyımlar (79,2 % ke páseygen) importınıń kemeyiwine tásir qılǵan.

Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıđıdan tısqarı importınıń kemeyiwine bolsa, probka hám ađash-taxtalar (95,5 % ke páseygen) importınıń kemeygenligi tikkeley tásir etken.

ĞMDA HÁM BASQA SÍRT EL MÁMLETLERINEN TOVAR HÁM XÍZMETLER IMPORTI KÓLEMLERI DINAMİKASI
(yanvar-dekabr, mln. AQSh dollari, úlesi, % te)

Esabat dáwiri juwmaqlarına kóre, import boyınsha sherik mámleketler arasında Qıtay Xalıq Respublikasın ulıwma import kóleminde 18,7 % úlesi menen Rossiya Federatciyası (17,6 %) artta qaldırđan halda birinshi orındı iyeledi.

2021- jıldıń yanvar-dekabr ayları juwmađı boyınsha Qaraqalpaqstan Respublikası tárepinen 46 mámleket penen tovarlar hám xızmetler importı ámelge asırıldı.

TOVAR HÁM XIZMETLER IMPORTINDAGI JIGIRMA IRI
SHERIK MAMLEKETLER
(yanvar-dekabr)

Mámleket atı	mıń AQSH dollari		ósım páti, % te		orni	
	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.	2020- j.	2021- j.
Qıtay Xalıq Respublikası	35619,3	44649,7	53,2	125,4	2	1
Rossiya Federatciyası	42858,5	42052,0	116,9	98,1	1	2
Qazaqstan	18493,2	23923,9	128,7	129,4	4	3
Koreya Respublikası	25428,9	23407,8	55,1	92,1	3	4
Túrkiya	2857,3	14457,5	14,2	506,0	7	5
Litva	1717,7	12014,7	50,9	699,4	16	6
Shvesiya	2131,9	10289,7	58,0	482,7	14	7
Vyetnam	552,0	9212,5	207,7	1668,9	23	8
Germaniya	12121,7	7186,7	81,2	59,3	5	9
Chexiya Respublikası	2431,1	6868,5	228,5	282,5	11	10
BAÁ	636,1	6295,0	23,7	989,6	27	11
Niderlandiya	949,8	5478,1	71,4	576,8	22	12
Qırğız Respublikası	2317,0	4146,6	134,5	179,0	12	13
Iran	2594,2	4037,0	45,0	155,6	10	14
Türkmenistan	2610,5	3580,5	72,5	137,2	9	15
Latviya	4439,5	3026,8	48,9	68,2	6	16
Gonkong	590,9	1857,5	27,3	314,4	28	17
Polsha	2070,9	1651,5	92,0	79,7	15	18
Avstriya	2148,8	1386,9	269,7	64,5	13	19
Ruminiya	2713,5	1353,3	119,8	49,9	8	20

Sonı aytıw kerek, Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federatciyası, Qazaqstan, Koreya Respublikası, hám Vyetnam kibi mámleketler

Qaraqalpaqstan Respublikasına tovar hám xızmetler importındaǵı iri sherik mámleketlerdiń birinshi jigirmalıǵına kirdi.

Jeti iri sherik mámleketler (Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federaciyası, Qazaqstan, Koreya Respublikası, Túrkiya hám Germaniya) jámi importtıń 71,6 % úlesin quradı, bul 170,8 mln. AQSh dolların quradı.

**RESPUBLIKA IMPORTINDA TIYKARGI
SHERIK MAMLEKETLERDIN ULESİ
(2021- jil yanvar-dekabr, % te)**

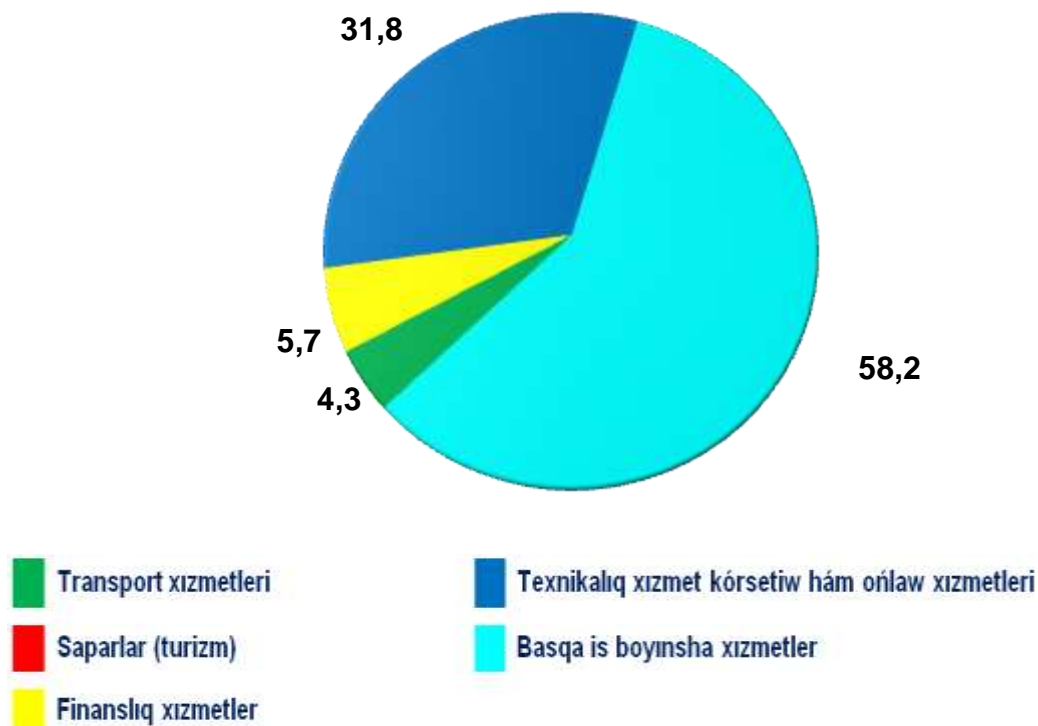

Respublikadaǵı investiciyalıq ortalıqtıń jaqsılanǵanı sayın hám usı salada ámelge asırılǵan reformalar nátiyjesinde mashina hám úskeneler, sonday-aq,

olardıń bólekleri importınıń ósiwi tábiǵiy. Sonday qılıp, Qıtay Xalıq Respublikası, Koreya Respublikası, Rossiya Federaciyası, Qazaqstan tárepinen kiritilgen úlken kólemdegi investiciyalar nátiyjesinde, ónimler importı kóleminde usı mámleketlerdiń joqarı úlesi saqlanıp qalmaқта.

XİZMETLER IMPORTI QURAMI
(2021- jil yanvar-dekabr, úlesi, % te)

2021- jıldıń yanvar-dekabr ayları juwmaǵı menen xızmetler importı kólemi 11 771,2 mıń AQSh dolların yaqı jámi import kóleminiń 4,9 % in quradı hám ótken jılǵa salıstırǵanda 0,7 % ke túsken. Xızmetler importı quramınıń tiykarǵı úlesi texnikalıq xızmet kórsetiw hám ońlaw xızmetleri (58,2 %) hám basqa is boyınsha xızmetler (31,8 %) den ibarat boldı. Sonday-aq, finanslıq xızmetler (5,7 %) hám transport xızmetleri (4,3 %) quradı.

Sırtqı ekonomikalıq
baylanıslar hám
sawda statistikasınıń bólimi
Tel.: (61) 224-92-06